

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 4. Ducis Gioiosæ, & Regis Franciæ munificentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

quam Aedi Lauretanæ ornamento futuros. His ex arca Lauretana stipendium, certasque ædes, vbi ante erat Nosocomium assignauit, nouo Nosocomio alibi excitato. Illyrici alumni festis diebus in templo linteati sacris solemnibus adesse, ac ministrare iussi: ijdem Patribus Societatis Iesu in disciplinam traditi. Porro in sacri cultus curam intentus Pontifex, Musicum organum alterum condidit, sane multiplex, ac varium, & auro picturisque conspicuum. Ex eo tempore bina egregia organa in templo Lauretano esse cœperunt, Iulianum, & Gregorianum, quo maior concentuum varietas solemnia sacra decoraret. Cæterum Cardinali Morono vita functo, Vastauillanus Cardinalis sororis filius à Pontifice subrogatus. Qui Vincentio Casali Massæ Episcopo designato, Vitalem Leonorium sublegit, Laureti Præsidem non pœnitendum. Is quippe, vt erat homo industrius, sedula agrorum cultura Lauretanæ Domus vectigalia auctiora fecit, ac benignitate in pauperes peregrinos nihil remissa, in Procerû hospitalium lautum ac liberale curam intendit. Itaque nouum, egregiumque conclaue, quod nuper in Pontificijs ædibus extructum erat, magnifice ad hoc ipsum ornauit. Ibi Principes viros excipiens, quæcunque ad hospitalitatis munus pertinebant, summa cum cura exsequebatur. Ita omnes læti domos redibant liberaliter se Laureti habitos, cultosque memorantes. Et ea res fructuosa etiam Lauretanæ Domui, non solum decora Beatæ Mariæ exstitit.

Vital. Leonorius Pref. Lauretan.

Hospitalit. Laur. Dom.

Ducis Gioiosa, & Regis Gallia pietas, ac magnificentia in Aedem Lauretanam.

Cap. III.

NVnquam alias ante plures diuersarum gentium Proceres Lauretanam Aedem præsentia sua, ac muneribus

Vist. Brig.

ribus coluerunt. Author est Victorius Brigantius (is Lauretanus sacerdos assiduus, ac pius appendicem scripsit Historiæ Lauretanæ) complures per id tempus Dynastas cum donis venisse Lauretum. Gioiosa Dux Deiparæ salutandæ studio ex Gallia Lauretū profectus, haud minima liberalitatis, quam religionis signa præbuit. Quippe octo dies totos cultui B. Mariæ, & admirationi Aedis Lauretanæ dedit, quo temporis spatio ter in augustissima Virginis cella pastus est cœlesti dape. Discessurus autem quatuor aureorum millia in arcam coniecit munificentia memorabili. Nec eo contentus munere, cum ex vrbe Roma Pontificem de more veneratus diuertisset Florentiam, partem auri summā denuo Lauretanæ Virgini donum misit. doni appendix bini argentei lychni ingentis ponderis fuisse, qui assidue ante B. Virginem ardentem eximiam, ac pene regiam testantur munificentiam Gioiosæ Ducis. Hęc pecunia Lauretanarum ædium, quas Principibus viris excipiendis destinatas diximus, bonam condidit partem, eam scilicet, quæ è regione templi Lauretani perducta quidem ad culmen, sed rudis adhuc, & impolita hodie cernitur. Nec regali Galli Ducis munificentia Rex ipse Galliæ cessit. Henricus III. cum Lauretanam Virginem publicis implicatus negotijs visere, ac muneribus colere ipse non posset; Lusianum vnum ex proceribus Galliæ suo loco ad eam destinavit cum regali munere, anno M. D. LXXXIII. Donum votiuum scyphus egregius erat Virgini, vt virilem regi regnoque stirpē impetraret, munus & materia & opere maxime insigne. Scyphus ipse è gemma excavata. lapidem lazuli hodie vocant, veteres saphirum (vt quibusdam placet) appellabant. hæc gemma eximia magnitudine est, & aureis internitet venis. Operculum scyphi crystallinum tornatile, quod auro circumclusum clarissimæ gemmæ distinguunt. Porro in summo operculo Angelus aureus Gallici regni insigne liliū adamantinū sustinet manu. Constat quippe liliū ex tribus

Rrgis Fran
ciæ D:egre.

tribus adamantibus auro mira arte illigatis. scyphi pes smaragdinus auro obducitur, atque substernitur, circa gemmis eximijque vnionibus adornatus. In Ipsa smaragdini pedis solea, quam auream esse diximus, doni author & causa his litteris incisa.

VT QVÆ PROLE TVA MVNDVM REGINA BEASTI
ET REGVM, ET REGEM PROLE BEARE VELIS
HENRICVS III. FRAN. ET POLON. REX
ANNO M. D. LXXXIV.

Cæterum occulto Dei consilio preces interdum non audientis ad voluntatem, vt audiat ad salutem, donum ratum, votum irritum fuit.

Alia Gallorum Dynastarum numerata.

Cap. V.

DVX. inde Humalæ, vnus è primoribus Gallix Dynastis, Lauretanam Aedem accessit. Ibi solemnibus mysterijs rite procuratis totum fere quatrimum in augustissimo sacello B. Virginis supplex exegit precibus. Demum Deipara muneribus culta, discessit. Egregium Ducis Pernonij munus subinde Lauretum affertur, memorabili quidem insigne miraculo. Dux Pernonius è Vasconia Lugdunum ad Henricum Gallix Regem tendens, in via Gioiosa Ducem offendit eodẽ petentẽ. Itaque salute data acceptaque, ambo pariter iter facere coeperunt. Ventum erat ad angustam in præruptis rupibus viam, cum Pernonij equus factus est insolentior, & equi insolentia in Domini caput vertit. Pernonius obstinate se erigentem, iactantemque equum cohibere connixus, de altissima rupe agitur præceps. Pro mortuo sublatus in proximam Lugduno villam prope defertur. Hic omnium amicorum carissimus erat Regi. Rex igitur trepido nuncio excitus accurrit, totamque ibi transigit noctem, summa ope

vis. Brig.

Ducis Pernonij casus

reme-